

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Дека́н факультету фінансів та обліку
Андрій КІЗИМА
« 30 » _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« 30 » _____ 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх технологій
Святослав ПИТЕЛЬ
« 30 » _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«Фінанси галузей економіки»

ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійна програма – «Фінансовий менеджмент»

Кафедра фінансових технологій та банківського бізнесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. заняття (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Іспит (сем.)
Денна	4	8	40	40	5	10	55	150	8
Заочна	4	8	8	4	-	-	138	150	8

Тернопіль – 2024

Робочу програму складено на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування, затвердженої на засіданні Вченої ради Західноукраїнського національного університету, протокол №9 від 26.05.2021 р.

Робочу програму склали доценти кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, к.е.н., доценти Ольга НІПАЛІДІ і Галина КУЛИНА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу, протокол №1 від 27.08.2024 р.

Завідувач кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу
д.е.н., професор _____ Ольга КНЕЙСЛЕР

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», протокол № 1 від 30.08. 2024 р.

Голова групи забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор _____ Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОП
д-р екон. наук, професор _____ Наталія СПАСІВ

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ФІНАНСИ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ”

1. Опис дисципліни “Фінанси галузей економіки”

Дисципліна – “Фінанси галузей економіки”	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки за фаховим спрямуванням Мова викладання – українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Рік підготовки: <i>денна форма</i> – 4; <i>заочна форма</i> – 4
	Освітньо-професійна програма – “Фінансовий менеджмент”	Семестр: <i>денна форма</i> – 8; <i>заочна форм</i> – 8
Кількість змістових модулів – 2		Лекції: <i>денна форма</i> – 40 год.; <i>заочна форма</i> – 8 год. Практичні заняття: <i>денна форма</i> – 40 год.; <i>заочна форма</i> – 4 год.
Загальна кількість годин – 150 год.	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Самостійна робота: <i>денна форма</i> – 55 год. <i>заочна форма</i> – 138 год. Тренінг: <i>денна форма</i> – 10 год.
		Індивідуальна робота: <i>денна форма</i> – 5 год.
Тижневих годин: <i>денна форма</i> – 19 год., з них аудиторних – 10 год.		Вид підсумкового контролю: екзамен

2. Мета і завдання вивчення дисципліни “Фінанси галузей економіки”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Програму дисципліни “Фінанси галузей економіки” призначено для студентів економічних спеціальностей освітнього рівня бакалавр денної і заочної форм навчання.

Дисципліна “Фінанси галузей економіки” спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо організації фінансових відносин підприємств галузей економіки, ефективного застосування базових концепцій, що пояснюють механізми управління ними на практиці.

Головним завданням курсу є оволодіння методологією дослідження фінансів галузей економіки, набуття вмінь критично аналізувати ефективність їх організації з використанням сучасних методик фінансового менеджменту та виокремлювати невирішені проблеми з подальшим обґрунтуванням напрямів їх розв’язання, набуття

навиків щодо управління фінансами галузей економіки, формування, розподілу та використання фінансових ресурсів суб'єктами господарювання різних галузей економіки; розуміння кругообігу їх грошових коштів; оптимізації структури капіталу й активів; порядку формування та розподілу фінансового результату; оцінки фінансового стану та рівня конкурентоспроможності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

У результаті вивчення дисципліни “Фінанси галузей економіки” студенти повинні:

- ◆ засвоїти зміст та основні напрямки організації фінансів на підприємствах (організаціях) різних галузей економіки та управління ними;
- ◆ ознайомитися з особливостями здійснення фінансово-господарської діяльності на підприємствах галузей економіки;
- ◆ використовувати на практиці основи та методичку планування фінансових результатів діяльності підприємств та управління ними;
- ◆ розуміти відмінності у складі та структурі основних засобів та оборотних активів для підприємств різних галузей економіки;
- ◆ впроваджувати у фінансову практику підприємств новітні методи забезпечення конкурентоспроможності.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Осмислення концептуальних засад організації фінансових відносин суб'єктів господарювання та здатність використовувати набуті знання при управлінні їхніми фінансами у різних галузях економіки

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни “Фінанси галузей економіки” є “Митна справа”, “Гроші та кредит”, “Фінансовий менеджмент”, “Публічні фінанси” та “Корпоративні фінанси”.

2.5. Результати навчання

Демонструвати набуті теоретичні знання щодо організації фінансових відносин та вміти використовувати їх у контексті управління фінансами суб'єктів господарювання у різних галузях економіки.

3. Програма дисципліни “Фінанси галузей економіки”

Змістовий модуль 1. Теоретико-організаційні засади фінансів галузей матеріального виробництва

Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств галузей економіки

Поняття “галузь” і “міжгалузевий комплекс”. Галузева структура економіки.

Галузевий склад виробничої сфери та сфери послуг. Специфіка галузей матеріального виробництва та невиробничої сфери. Сутність і форми прояву фінансів підприємств галузей економіки. Функції фінансів підприємств галузей економіки. Зовнішні та внутрішні взаємовідносини фінансів підприємств. Особливості формування фінансових ресурсів підприємств.

Підходи до організації управління фінансовими ресурсами підприємства. Організаційно-економічний механізм управління фінансовими ресурсами на підприємстві.

Організація фінансів підприємств галузей економіки та управління ними. Передумови ефективного функціонування фінансів підприємств. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи.

Місце фінансів підприємств галузей економіки в загальній системі фінансів держави та їх роль в формуванні фінансових ресурсів та грошових коштів.

Тема 2. Фінанси промисловості

Галузева структура промислового виробництва. Особливості фінансів промисловості.

Фінансування витрат на виробництво і реалізацію продукції. Джерела, склад і структура витрат на виробництво і реалізацію продукції. Планування витрат.

Форми і методи фінансування об'єктів соціальної інфраструктури промислових підприємств.

Оборотні активи, їх організація та управління. Особливості формування і структури оборотних активів машинобудівних підприємств.

Фінансовий результат від виробництва товарів промислового характеру.

Оцінка фінансової складової конкурентоспроможності підприємств металургійної галузі.

Фінансові інструменти забезпечення подолання кризи інноваційного розвитку промислових підприємств.

Тема 3. Особливості організації фінансів підприємств сільського господарства

Особливості відтворення в сільському господарстві: природно-кліматичні та природно-біологічні умови, технологічні фактори соціально-економічні відносини. Їх вплив на фінансові аспекти функціонування галузі.

Планування, облік і калькулювання витрат виробництва сільськогосподарської продукції.

Структура та особливості обігу основного і оборотного капіталу в сільському господарстві. Склад та ефективність використання оборотних коштів сільськогосподарських підприємств.

Формування фінансових результатів підприємств сільського господарства.

Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможності аграрного виробництва.

Напрями підвищення інвестиційної привабливості підприємств АПК.

Фінанси фермерських господарств. Порядок створення, функціонування та припинення діяльності фермерських господарств в Україні. Результати діяльності фермерських господарств за економічними районами України.

Проблеми фінансування фермерських господарств як форми малого бізнесу. Додатковий фермерський дохід як одне з джерел фінансування розвитку матеріально-технічної бази.

Тема 4. Фінанси транспорту і зв'язку

Основні складові транспортної системи України. Види транспорту. Особливості функціонування підприємств транспортного комплексу.

Специфіка фінансів транспорту. Виробничий процес на транспорті.

Формування власних фінансових ресурсів транспортних підприємств. Компоненти собівартості перевезень: витрати на оплату праці; витрати на утримання транспорту; витрати на паливо

Складові виручки транспортних організацій: доходи від перевезення вантажів і пасажирів; доходи від навантажувально-розвантажувальних операцій; витрати вантажовідправника на страхування вантажу; доходи від митного оформлення вантажів.

Прибуток від основної діяльності транспорту. Види транспортних тарифів.

Формування концептуального підходу до управління витратами підприємств залізничного транспорту.

Управління дебіторською заборгованістю підприємств водного транспорту. Планування доходів та витрат транспорту.

Особливості організації фінансів підприємства зв'язку та управління ними.

Грошові доходи підприємства зв'язку. Поняття тарифних доходів та їх класифікація. Економічний склад та класифікація витрат підприємства зв'язку.

Управління прибутком підприємства зв'язку.

Зміст, завдання та методи фінансового планування. Оперативне фінансове планування на підприємствах зв'язку.

Тема 5. Фінанси будівництва

Основні техніко-економічні особливості будівництва та їх відображення в організації фінансів. Фінанси замовника (інвестора) та підрядних організацій.

Склад витрат на будівельно-монтажні роботи і їх вартість.

Оборотні активи будівництва. Планування потреби в оборотних коштах. Норматив оборотних коштів по незавершеному виробництву.

Виручка від реалізації і прибуток і управління ними.

Злиття й поглинання як метод залучення капіталу в будівництво. Особливості управління фінансами підрядних організацій.

Тема 6. Фінанси торговельних організацій

Специфіка організації фінансів у торгівлі.

Особливості витрат обігу торговельних організацій і їх планування.

Фактори, що впливають на рівень витрат обігу.

Склад і структура основних і оборотних фондів торговельних організацій, управління ними.

Управління кінцевим результатом діяльності торговельних організацій.

Змістовий модуль 2. Специфіка фінансових відносин підприємств не виробничої сфери діяльності

Тема 7. Особливості фінансів житлового господарства

Поняття житлового господарства, його галузева структура.

Система індикаторів, які характеризують діяльність та рівень розвитку ключових галузей житлового господарства.

Загальні особливості організації фінансів житлово-експлуатаційних підприємств та управління ними.

Поняття житлового фонду, його класифікація за формою власності і функціональним призначенням.

Фізичний і моральний знос житлових будинків, способи його обчислення. Джерела фінансування відновлення (заміщення) об'єктів житлового фонду.

Оборотні кошти підприємств житлового господарства, особливості нормування та джерела фінансування оборотного капіталу.

Склад та порядок планування доходів житлово-експлуатаційних підприємств, управління ними.

Склад і структура експлуатаційних видатків житлового господарства, управління ними.

Обґрунтування доцільності та необхідності інвестування в підприємства житлово-комунального господарства.

Тема 8. Фінанси комунального та дорожнього господарства

Комунальне господарство та його галузева структура.

Групування підприємств, установ і організацій комунального господарства в залежності від особливостей виробництва і споживання продукції (робіт, послуг).

Основні відмінності в організації фінансів підприємств комунального господарства. Відмінності у складі і структурі основних фондів та особливості їх фінансового відтворення на підприємствах комунального господарства.

Особливості складу, структури та джерел фінансування оборотних коштів комунальних підприємств у порівнянні з іншими галузями економіки.

Види собівартості та класифікація експлуатаційних витрат підприємств комунального обслуговування за різними ознаками.

Порядок планування та особливості калькулювання собівартості в основних

підгалузях комунального господарства, управління ними.

Поняття і методика формування економічно обґрунтованих тарифів на комунальні послуги.

Порядок планування загальних доходів і виручки від реалізації послуг комунальних підприємств, управління ними.

Повноваження місцевого самоврядування у галузі комунального господарства. Управління й регулювання тарифів на комунальні послуги з боку органів місцевого самоврядування.

Тема 9. Фінансові аспекти функціонування комунальних транспортних підприємств (міського електротранспорту)

Міський електротранспорт як підгалузь житлово-комунального господарства, його складними. Специфіка організації фінансів комунальних транспортних підприємств та управління. Відмінності в реалізації принципів здійснення фінансово-господарської діяльності комунальних електротранспортних підприємств.

Склад і структура доходів комунальних транспортних підприємств, управління ними. Планування виручки від реалізації транспортних послуг. Витрати, пов'язані із експлуатацією міського електротранспорту, їх планування та управління. Стан розвитку міського електротранспорту в Україні та вдосконалення управління його фінансовим забезпеченням.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни “Фінанси галузей економіки”

Денна форма навчання

Назва теми	Кількість годин					
	Лекції	Практ. заняття	Самост. робота	Індив. робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств галузей економіки	4	4	6	3	5	Поточне опитування
Тема 2. Фінанси промисловості	6	6	6			
Тема 3. Особливості організації фінансів підприємств сільського господарства	4	4	6			
Тема 4. Фінанси підприємств транспорту і зв'язку	6	6	7			
Тема 5. Фінанси будівництва	4	4	6			
Тема 6. Фінанси торгівельних організацій	4	4	6			
Змістовий модуль 2						
Тема 7. Особливості фінансів житлового господарства	4	4	6	2	5	Поточне опитування
Тема 8. Фінанси комунального та дорожнього господарства	4	4	6			
Тема 9. Фінансові аспекти функціонування комунальних транспортних підприємств (міського електротранспорту)	4	4	6			
РАЗОМ	40	40	55	5	10	

Назва теми	Лекції	Практич. заняття	Самост. робота
Змістовий модуль 1			
Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств галузей економіки	4	2	15
Тема 2. Фінанси промисловості			15
Тема 3. Особливості організації фінансів підприємств сільського господарства			16
Тема 4. Фінанси підприємств транспорту і зв'язку			16
Тема 5. Фінанси будівництва			16
Тема 6. Фінанси торговельних організацій			16
Змістовий модуль 2			
Тема 7. Особливості фінансів житлового господарства	4	2	15
Тема 8. Фінанси комунального та дорожнього господарства			15
Тема 9. Фінансові аспекти функціонування комунальних транспортних підприємств (міського електротранспорту)			14
РАЗОМ	8	4	138

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Денна форма

Практичне заняття 1-2

Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств галузей економіки

Мета полягає в розумінні сутності та форм прояву фінансів підприємств галузей матеріального виробництва та невиробничої сфери, особливостей управління ними.

Питання для обговорення:

1. Поняття “галузь” і “міжгалузевий комплекс”. Галузева структура економіки.
2. Специфіка галузей матеріального виробництва та невиробничої сфери.
3. Сутність і форми прояву фінансів підприємств галузей економіки.
4. Організація фінансів підприємств галузей економіки, управління ними.
5. Управління фінансовою діяльністю та зміст фінансової роботи.
6. Місце фінансів підприємств галузей економіки в загальній системі фінансів держави та їх роль в формуванні фінансових ресурсів та грошових коштів.

Практичне заняття 3-5

Тема 2. Фінанси промисловості

Мета полягає у розгляді галузевої структури промислового виробництва та особливостей управління фінансовими відносинами, що опосередковують господарську діяльність на підприємствах галузі.

Питання для обговорення:

1. Галузева структура промислового виробництва.
2. Особливості фінансів промисловості та управління ними.
3. Фінансування витрат на виробництво і реалізацію продукції: джерела, склад і структура витрат. Планування витрат.
4. Форми і методи фінансування об'єктів соціальної інфраструктури

промислових підприємств.

5. Оборотні активи, їх організація та управління.
6. Управління фінансовим результатом від виробництва товарів промислового характеру.

Практичне заняття 6-7

Тема 3. Особливості організації фінансів підприємств сільського господарства

Мета полягає в аналізі особливостей відтворення в сільському господарстві та їх впливу на фінансові аспекти функціонування галузі; порядку створення, функціонування та припинення діяльності фермерських господарств, управління ними.

Питання для обговорення:

1. Особливості відтворення в сільському господарстві та їх вплив на фінансові аспекти функціонування галузі.
2. Планування, облік і калькулювання витрат виробництва сільськогосподарської продукції.
3. Структура та особливості обігу основного і оборотного капіталу в сільському господарстві.
4. Управління формуванням фінансових результатів підприємств сільського господарства.
5. Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможності аграрного виробництва.
6. Управління фінансами фермерських господарств: порядок створення, функціонування та припинення діяльності в Україні.
7. Результати діяльності фермерських господарств за економічними районами України.

Практичне заняття 8-10

Тема 4. Фінанси транспорту і зв'язку

Мета полягає в розумінні специфіки формування фінансових відносин на підприємствах транспорту та зв'язку, особливостей управління ними.

Питання для обговорення:

1. Основні складові транспортної системи України. Види транспорту.
2. Специфіка управління фінансами транспорту.
3. Формування власних фінансових ресурсів транспортних підприємств та управління ними. Складові виручки транспортних організацій.
4. Управління прибутком від основної діяльності транспорту. Види транспортних тарифів.
5. Планування доходів та витрат транспорту.
6. Особливості управління фінансами підприємства зв'язку.
7. Грошові доходи підприємства зв'язку. Поняття тарифних доходів та їх класифікація.
8. Економічний склад та класифікація витрат підприємства зв'язку, специфіка управління ними.
9. Управління прибутком підприємства зв'язку.
10. Зміст, завдання та методи фінансового планування. Оперативне фінансове планування на підприємствах зв'язку.

Практичне заняття 11-12

Тема 5. Фінанси будівництва

Мета полягає в розгляді техніко-економічних особливостей будівництва та їх відображення в організації фінансів, дослідженні особливостей управління фінансами інвестора та підрядника.

Питання для обговорення:

1. Основні техніко-економічні особливості будівництва та їх відображення в

організації фінансів. Фінанси замовника (інвестора) та підрядних організацій.

2. Склад витрат на будівельно-монтажні роботи і їх вартість.

3. Оборотні активи будівництва. Планування потреби в оборотних коштах.

Норматив оборотних коштів по незавершеному виробництву.

4. Управління виручкою від реалізації і прибутком.

5. Злиття й поглинання як метод залучення капіталу в будівництво.

6. Управління фінансами підрядних організацій.

Практичне заняття 13-14

Тема 6. Фінанси торговельних організацій

Мета полягає в аналізі особливостей і факторів, що впливають на витрати обігу торговельних організацій, та методикку їх планування й управління.

Питання для обговорення:

1. Специфіка організації фінансів у торгівлі.

2. Особливості управління витратами обігу торговельних організацій і їх планування.

3. Фактори, що впливають на рівень витрат обігу.

4. Управління складом і структурою основних і оборотних фондів торговельних організацій.

5. Кінцевий результат діяльності торговельних організацій й управління ним.

Практичне заняття 15-16

Тема 7. Особливості фінансів житлового господарства

Мета полягає в розумінні специфіки управління фінансовими відносинами підприємств невиробничої сфери діяльності, а саме житлового господарства.

Питання для обговорення:

1. Поняття житлового господарства, його галузева структура.

2. Система індикаторів, які характеризують діяльність та рівень розвитку ключових галузей житлового господарства.

3. Загальні особливості організації фінансів житлово-експлуатаційних підприємств.

4. Поняття житлового фонду, його класифікація за формою власності і функціональним призначенням.

5. Фізичний і моральний знос житлових будинків, способи його обчислення. Джерела фінансування відновлення (заміщення) об'єктів житлового фонду.

6. Оборотні кошти підприємств житлового господарства, особливості нормування та джерела фінансування оборотного капіталу.

7. Управління складом та порядком планування доходів житлово-експлуатаційних підприємств.

8. Склад і структура експлуатаційних видатків житлового господарства та управління ними.

9. Обґрунтування доцільності та необхідності інвестування в підприємства житлово-комунального господарства.

Практичне заняття 17-18

Тема 8. Фінанси комунального та дорожнього господарства

Мета полягає в розгляді основних відмінностей в організації фінансів комунального та дорожнього транспорту, а також специфіці управління ними.

Питання для обговорення:

1. Комунальне господарство та його галузева структура.

2. Основні відмінності в організації фінансів підприємств комунального господарства.

3. Особливості складу, структури та джерел фінансування оборотних коштів комунальних підприємств у порівнянні з іншими галузями економіки.

4. Види собівартості та класифікація експлуатаційних витрат підприємств комунального обслуговування за різними ознаками.
5. Управління плануванням та особливості калькулювання собівартості в основних підгалузях комунального господарства.
6. Поняття і методика формування економічно обґрунтованих тарифів на комунальні послуги.
7. Порядок планування загальних доходів і виручки від реалізації послуг комунальних підприємств, управління ними.
8. Повноваження місцевого самоврядування у галузі комунального господарства.

Практичне заняття 19-20

Тема 9. Фінансові аспекти функціонування комунальних транспортних підприємств (міського електротранспорту)

Мета полягає в дослідженні фінансових аспектів функціонування підприємств комунальної форми організації, аналізі та управлінні станом розвитку міського електротранспорту в Україні.

Питання для обговорення:

1. Міський електротранспорт як підгалузь житлово-комунального господарства, його склад. ними.
2. Специфіка організації фінансів комунальних транспортних підприємств, управління
3. Відмінності в реалізації принципів здійснення фінансово-господарської діяльності комунальних електротранспортних підприємств.
4. Склад і структура доходів комунальних транспортних підприємств. Планування й управління виручкою від реалізації транспортних послуг.
5. Витрати, пов'язані із експлуатацією міського електротранспорту, їх планування.
6. Стан розвитку міського електротранспорту в Україні та вдосконалення управління його фінансовим забезпеченням.

Заочна форма

Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств галузей економіки

Мета полягає в розумінні сутності та форм прояву фінансів підприємств галузей матеріального виробництва та невиробничої сфери, особливостей управління ними.

Питання для обговорення:

1. Поняття “галузь” і “міжгалузевий комплекс”. Галузева структура економіки.
2. Специфіка галузей матеріального виробництва та невиробничої сфери.
3. Сутність і форми прояву фінансів підприємств галузей економіки.
4. Організація фінансів підприємств галузей економіки, управління ними.
5. Управління фінансовою діяльністю та зміст фінансової роботи.
6. Місце фінансів підприємств галузей економіки в загальній системі фінансів держави та їх роль в формуванні фінансових ресурсів та грошових коштів.

Тема 2. Фінанси промисловості

Мета полягає у розгляді галузевої структури промислового виробництва та особливостей управління фінансовими відносинами, що опосередковують господарську діяльність на підприємствах галузі.

Питання для обговорення:

1. Галузева структура промислового виробництва.
2. Особливості фінансів промисловості та управління ними.
3. Фінансування витрат на виробництво і реалізацію продукції: джерела, склад і структура витрат. Планування витрат.
4. Форми і методи фінансування об'єктів соціальної інфраструктури промислових підприємств.
5. Оборотні активи, їх організація та управління.

6.Управління фінансовим результатом від виробництва товарів промислового характеру.

Тема 3. Особливості організації фінансів підприємств сільського господарства

Мета полягає в аналізі особливостей відтворення в сільському господарстві та їх впливу на фінансові аспекти функціонування галузі; порядку створення, функціонування та припинення діяльності фермерських господарств, управління ними.

Питання для обговорення:

1.Особливості відтворення в сільському господарстві та їх вплив на фінансові аспекти функціонування галузі.

2.Планування, облік і калькулювання витрат виробництва сільськогосподарської продукції.

3.Структура та особливості обігу основного і оборотного капіталу в сільському господарстві.

4.Управління формуванням фінансових результатів підприємств сільського господарства.

5.Державна підтримка як фактор забезпечення конкурентоспроможності аграрного виробництва.

6.Управління фінансами фермерських господарств: порядок створення, функціонування та припинення діяльності в Україні.

7.Результати діяльності фермерських господарств за економічними районами України.

Тема 4. Фінанси транспорту і зв'язку

Мета полягає в розумінні специфіки формування фінансових відносин на підприємствах транспорту та зв'язку, особливостей управління ними.

Питання для обговорення:

1.Основні складові транспортної системи України. Види транспорту.

2.Специфіка управління фінансами транспорту.

3.Формування власних фінансових ресурсів транспортних підприємств та управління ними. Складові виручки транспортних організацій.

4.Управління прибутком від основної діяльності транспорту. Види транспортних тарифів.

5.Планування доходів та витрат транспорту.

6.Особливості управління фінансами підприємства зв'язку.

7.Грошові доходи підприємства зв'язку. Поняття тарифних доходів та їх класифікація.

8.Економічний склад та класифікація витрат підприємства зв'язку, специфіка управління ними.

9.Управління прибутком підприємства зв'язку.

10.Зміст, завдання та методи фінансового планування. Оперативне фінансове планування на підприємствах зв'язку.

Тема 5. Фінанси будівництва

Мета полягає в розгляді техніко-економічних особливостей будівництва та їх відображення в організації фінансів, дослідженні особливостей управління фінансами інвестора та підрядника.

Питання для обговорення:

1.Основні техніко-економічні особливості будівництва та їх відображення в організації фінансів. Фінанси замовника (інвестора) та підрядних організацій.

2.Склад витрат на будівельно-монтажні роботи і їх вартість.

3.Оборотні активи будівництва. Планування потреби в оборотних коштах. Норматив оборотних коштів по незавершеному виробництву.

4.Управління виручкою від реалізації і прибутком.

5.Злиття й поглинання як метод залучення капіталу в будівництво.

6.Управління фінансами підрядних організацій.

Тема 6. Фінанси торговельних організацій

Мета полягає в аналізі особливостей і факторів, що впливають на витрати обігу торговельних організацій, та методика їх планування й управління.

Питання для обговорення:

1. Специфіка організації фінансів у торгівлі.
2. Особливості управління витратами обігу торговельних організацій і їх планування.
3. Фактори, що впливають на рівень витрат обігу.
4. Управління складом і структурою основних і оборотних фондів торговельних організацій.
5. Кінцевий результат діяльності торговельних організацій й управління ним.

Практичне заняття 2

Тема 7. Особливості фінансів житлового господарства

Мета полягає в розумінні специфіки управління фінансовими відносинами підприємств невиробничої сфери діяльності, а саме житлового господарства.

Питання для обговорення:

1. Поняття житлового господарства, його галузева структура.
2. Система індикаторів, які характеризують діяльність та рівень розвитку ключових галузей житлового господарства.
3. Загальні особливості організації фінансів житлово-експлуатаційних підприємств.
4. Поняття житлового фонду, його класифікація за формою власності.
5. Фізичний і моральний знос житлових будинків, способи його обчислення. Джерела фінансування відновлення (заміщення) об'єктів житлового фонду.
6. Оборотні кошти підприємств житлового господарства, особливості нормування та джерела фінансування оборотного капіталу.
7. Управління складом та порядком планування доходів житлово-експлуатаційних підприємств.
8. Склад і структура експлуатаційних видатків житлового господарства та управління ними.
9. Обґрунтування доцільності та необхідності інвестування в підприємства житлово-комунального господарства.

Тема 8. Фінанси комунального та дорожнього господарства

Мета полягає в розгляді основних відмінностей в організації фінансів комунального та дорожнього транспорту, а також специфіці управління ними.

Питання для обговорення:

1. Комунальне господарство та його галузева структура.
2. Основні відмінності в організації фінансів підприємств комунального господарства.
3. Особливості складу, структури та джерел фінансування оборотних коштів комунальних підприємств у порівнянні з іншими галузями економіки.
4. Види собівартості та класифікація експлуатаційних витрат підприємств комунального обслуговування за різними ознаками.
5. Управління плануванням та особливості калькулювання собівартості в основних підгалузях комунального господарства.
6. Поняття і методика формування економічно обґрунтованих тарифів на комунальні послуги.
7. Порядок планування загальних доходів і виручки від реалізації послуг комунальних підприємств, управління ними.
8. Повноваження місцевого самоврядування у галузі комунального господарства.

Тема 9. Фінансові аспекти функціонування комунальних транспортних підприємств (міського електротранспорту)

Мета полягає в дослідженні фінансових аспектів функціонування підприємств комунальної форми організації, аналізі та управлінні станом розвитку міського електротранспорту в Україні.

Питання для обговорення:

1. Міський електротранспорт як підгалузь житлово-комунального господарства, його склад. ними.
2. Специфіка організації фінансів комунальних транспортних підприємств, управління
3. Відмінності в реалізації принципів здійснення фінансово-господарської діяльності комунальних електротранспортних підприємств.
4. Склад і структура доходів комунальних транспортних підприємств. Планування й управління виручкою від реалізації транспортних послуг.
5. Витрати, пов'язані із експлуатацією міського електротранспорту, їх планування.
6. Стан розвитку міського електротранспорту в Україні та вдосконалення управління його фінансовим забезпеченням.

6. Тренінг з дисципліни

Тематика тренінгу: Особливості організації фінансів підприємств сільського господарства та управління ними

Структура тренінгу:

1. Ознайомлення студентів з основними галузями сільського господарства та специфікою їх функціонування, особливостями відтворення у галузі та специфікою фінансів.
2. Розгляд основних відмінностей у плануванні, обліку та калькулюванні витрат виробництва сільськогосподарської продукції, а також основного й оборотного капіталу, управління ними.
3. Аналіз фінансових результатів підприємств сільського господарства та фермерських господарств, їх оптимізація.

Завдання для тренінгу:

- Провести аналіз фінансових результатів на прикладі конкретного сільськогосподарського підприємства та оцінити ефективність його функціонування.

7. Самостійна робота

Завдання для виконання самостійного завдання містяться в методичному забезпеченні виконання самостійної роботи студента, а також в системі Moodle <https://moodle.wunu.edu.ua/course/view.php?id=1243>. Кожен з пунктів завдання оцінюється за 100-бальною шкалою. Виконання самостійних індивідуальних завдань є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни

Виконання даних завдань студентами має на меті більш глибоке й повне засвоєння теоретичного матеріалу з основ організації фінансів підприємств галузей економіки, оволодіння навиками застосування набутих теоретичних знань на практиці. Загальна оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне з оцінок за виконання завдань СРС.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, консультації, самостійна робота в групах, методи опитування, тестування, моделювання практичних ситуацій, реферування, виконання самостійної роботи.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни "Фінанси галузей економіки"

використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне тестування та опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання виконання самостійної роботи;
- іспит;
- інші види індивідуальних та групових робіт.

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

11. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) із дисципліни «Фінанси галузей економіки» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне опитування	Модульний контроль 1	Поточне опитування	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять	Модульна контрольна робота по темах 1-4	Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять	Модульна контрольна робота по темах 5-9	Оцінка тренінга визначається за виконання завдання	Оцінка СРС визначається як середнє арифметичне з оцінок за виконання завдань СРС	Структура білету: 10 тестів по 2 бали – мах 20 балів; 2 теоретичних питання по 25 балів – мах 50 балів ; 1 задача – мах 30 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-39	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Технічне забезпечення: мультимедійний проектор, ноутбук, проєкційний екран.	1-9
2.	Базове програмне забезпечення: ОС Windows. Стандартне програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office (Word, Excel, PowerPoint, Microsoft Visio). Телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox, Viber тощо).	1-9
3.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності).	1-9
4.	Комунікаційне програмне забезпечення Zoom для проведення занять в режимі on-line (за необхідності).	1-9
5.	Зразки форм фінансової звітності суб'єктів господарювання.	2-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Біляк Ю. В. Особливості фінансової безпеки с/г підприємства в загальній системі АПК. *Агросвіт*. 2019. № 3. С. 24-29.
2. Богінська Л. О. Визначення стратегії розвитку будівельного підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 39. С. 123-127.
3. Войт Д. С. Методологічні підходи щодо ефективності розвитку житлово-комунального господарства міських агломерацій. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 127-132.
4. Вовк В. А., Гаврильченко О. В. Формування напрямків підвищення інвестиційної привабливості підприємства на підставі методів економіко-математичного моделювання. *Бізнес Інформ*. 2022. №3. С. 38-48.
5. Гайденко С. М., Коненко В. В., Соколов Д. В. Аналіз стану розвитку підприємств будівельного бізнесу України під впливом пандемії covid-19. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 96-104.
6. Глухова В. І., Кравченко Х. В. Вплив державної фінансової політики на діяльність с/г підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 39. С. 155-159.
7. Гурочкіна В. В., Будзинська М. С. Циркулярна економіка: українські реалії та можливості для промислових підприємств. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. Вип. 5. С. 52-64.
8. Данилків Х., Гавран В., Гавран М., Грондські Р. Управління фінансами підприємств оптової та роздрібною торгівлі. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2019/jun/16821/semi12019-79-87.pdf>.
9. Дослідження фінансових інституцій та інструментів розвитку держави, територій та суб'єктів господарювання: теоретичні, методологічні та практичні аспекти. Збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції 03 листопада 2023 року м. Одеса; ОНУ імені І.І. Мечникова; – Одеса: Бондаренко М.О., 2023. 108 с.
10. Дядін А. С. Техніка сценаріїв антикризового фінансового менеджменту підприємства. *Соціальна економіка*. 2019. Вип. 57. С. 18-24.
11. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 42-45.
12. Кондратенко Н. О., Новікова М. М., Боровик М. В., Тернова І. А. Специфічні риси принципів та методів оцінки ефективності управлінських рішень на промислових підприємствах України. *Бізнес Інформ*. 2022. №7. С. 210-217.
13. Костецький В. Вплив інноваційної діяльності суб'єктів господарювання на інноваційний розвиток економіки держави. *Світ фінансів*. 2019. Вип. 1. С. 132-144.
14. Краус Н.М., Краус К.М., Марченко О.В. Актуальні проблеми фінансів та

економіки: навчальний посібник. Київ: Аграр Медіа Груп, 2023. 286 с.

15. Курков М. С. Модель системи управління фінансами підприємств засобами штучного інтелекту. *Причорноморські економічні студії*. 2020. № 52/2. С. 147-153.

16. Марусяк Н., Бак Н. Фінансова безпека підприємства та загрози її втрати в сучасному економічному середовищі. *Економіка та держава*. 2022. № 2. С. 109-113.

17. Міценко Н., Міщук І. Розбудова системи логістики суб'єктів торгівельного підприємства та сутнісно-критеріальна характеристика. *Журнал Європейської економіки*. 2019. № 1 (68). Т. 1. С. 54-80.

18. Малишко, В., Буторін, Д. Фінансова політика України в умовах глобалізації економіки. *Економічний простір*. 2022. №182. С. 120-123. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/182-19>

19. Налукова Н. І., Кулина Г. М. Оцінка ефективності управління грошовими потоками підприємства. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. № 1. С. 49-58.

20. Партин Г. О., Курило О. Б., Подарин А. Р. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників: наслідки трансформаційних змін і напрямки подальшого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2021. №3. С. 69–74.

21. Партин Г.О., Скіп Р.А. Дослідження сучасних тенденцій фінансових результатів підприємств України за видами економічної діяльності. *Інтернаука*. Серія: “Економічні науки”. 2022. № 4 (60).

22. Попович О. В., Тітаренко Л. І. Тлумачення фінансової сутності категорії “фінансові результати”. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 3. С. 58-64.

23. Ромашко О. М., Бариляк В. О. Теоретичні засади формування механізму управління фінансовими ресурсами підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 5. С. 180-184.

24. Старинець О. Г. Особливості формування та розподілу прибутку підприємств зв'язку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2018. Вип. 8. Ч. 1. С. 170-173.

25. Ткаченко О. С. Державна підтримка с/г підприємств – реалії сьогодення. *Інвестиції: досвід та практика*. 2019. № 12. С. 27-30.

26. Ходаківський В., Місевич М., Матвійчук Д., Паламарчук А. Формування альтернатив стратегічного управління фінансового забезпечення с/г підприємства в сучасних умовах господарювання. *Агросвіт*. 2021. №. 21-22. С. 63-71.

27. Białek-Jaworska A., Nehrebecka N. The role of trade credit in business operations. URL: <https://www.researchgate.net/publication/306056099> The role of trade credit in business operations.

28. Chance Don M. Financial risk management: an end user perspective. World Scientific Books, World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd., 2019. 860 p. URL: <https://www.worldscientific.com/worldscibooks/10.1142/11321#t=toc>.

29. Gundes S., Atakul N., Buyukyoran F. Financial issues in construction companies: bibliometric analysis and trends. *Canadian Journal of Civil Engineering*. 2019. № 46 (6). P. 329-337.

30. Merna T., Chu Y., F. Al-Thani F. Project Finance in Construction: A Structured Guide to Assessment. URL: <https://www.wiley.com/en-us/Project+Finance+in+Construction%3A+A+Structured+Guide+to+Assessment-p-9781444334777>.

31. Moon-Miklaucic C., Maassen A., Li X., Castellanos S. Financing electric and hybrid-electric buses: 10 questions city decision-makers should ask. *Working paper*. 2019. October. URL: <https://wrirosscities.org/sites/default/files/financing-electric-hybrid-electric-buses.pdf>.

32. Paska I. I., Zabolotnyi V. V., Ponedilchuk T. V., Hura A. A. Management of competitiveness of agricultural production in the context of financial economic development of Ukraine. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. № 28. Vol. 1. P. 186-195.